

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
UPRAVNI ODJEL ZA POLJOPRIVREDU

KLASA: 023-01/19-01/258
URBROJ: 2178/1-05-19-04

Slavonski Brod, 27. lipnja 2019.

IZVJEŠĆE

***o stanju u poljoprivredi na području
Brodsko-posavske županije u 2018.***

Slavonski Brod, lipanj 2019. godine

Na temelju članka 56. Statuta Brodsko-posavske županije (Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije br. 15/13 - pročišćeni tekst i 4/18) Župan Brodsko-posavske županije donio je

ZAKLJUČAK
u povodu razmatranja Izvješća o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini

Prihvaća se Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini i upućuje Županijskoj skupštini na raspravu i usvajanje.

KLASA: 023-01/19-01/424
URBROJ: 2178/1-11-01-19-1
Slavonski Brod, 1. srpnja 2019.

dr.sc. Danijel Marušić, dr.med.vet.

Dostaviti:

1. Predsjedniku Županijske skupštine
2. Dosje
3. Dokumentacija
4. Pismohrana

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
UPRAVNI ODJEL ZA POLJOPRIVREDU

Klasa: 023-01/19-01/258
Ur.broj: 2178/1-05-18-04

Slavonski Brod, 27. lipnja 2019.

ŽUPAN
- ovdje -

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
- ovdje -

PREDMET: Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2018. - dostavlja se

Poštovani,

U prilogu dopisa dostavljam Vam Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini s Analizom poljoprivrede BPŽ u 2018. i Analizom poticajnih mjera Vlade RH na području BPŽ u 2018. godini na raspravu i usvajanje.

S poštovanjem,

SADRŽAJ:

Str.

I. Analiza poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2018.

1. Uvod	3
2. Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	4
3. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljište u BPŽ.....	5
3.1. Privremeno korištenje polj. zem. U vlasništvu RH na području BPŽ.....	6
3.2. Koncesija.....	9
3.3. Dugogodišnji zakup.....	10
3.4. Provedba Zakona o poljoprivrednom zemljištu	11
4. Pregled financijskih rezultata poljoprivrede BPŽ u 2018.....	14
5. Vanjsko trgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	11
6. Aktivnosti i programi BPŽ za razvoj poljoprivrede.....	17

II. Analiza poticajnih mjera Vlade RH na području BPŽ u 2018.

Zakonska regulativa izravnih potpora.....	19
1. Biljna proizvodnja	21
2. Ekološka poljoprivreda	23
3. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje.....	24
3.1. Govedarstvo	24
3.1.1. Izvorne pasmine goveda	25
3.2. Svinjogojstvo	26
3.2.1. Izvorne pasmine svinja	27
3.3. Ovčarstvo	28
3.3.1. Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca	28
3.4. Kozarstvo	29
3.5. Peradarstvo	29
3.6. Konjogojstvo u Republici Hrvatskoj	30
3.6.1. Izvorne i zaštićene pasmine konja u Brodsko-posavskoj županiji..	31
3.7. Pčelarstvo	31
4. Isplaćene potpore za BPŽ u periodu od 01.01.2018.-21.12.2018.	32
4.1. Pregled isplaćenih izravnih potpora iz EFJP.....	32
4.2. Pregled isplaćenih tržišnih potpora iz EFJP	33
4.3. Pregled isplaćenih potpora iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020....	33
4.4. Pregled isplaćenih nacionalnih potpora	34
4.5. Isplata svoj mjera poljoprivredne politike po županijama u 2018. godini ...	35
5. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda	36
9. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi BPŽ 2016.-2018.....	37
10. Zaključna razmatranja	39

Za izradu materijala "Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini" korišteni su slijedeći **izvori podataka**:

1. Ministarstvo poljoprivrede
2. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
3. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
4. Financijska agencija (FINA), Slavonski Brod
5. Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Slavonski Brod
6. Državni zavod za statistiku

Materijal obradio savjetnik Dejan Jurić, mag.ing.agr., a izvjestitelj na kolegiju Župana, radnim tijelima i sjednici Županijske skupštine je Željko Burazović, mag.ing.agr., pročelnik Upravnog odjela za poljoprivredu Brodsko-posavske županije.

I. ANALIZA POLJOPRIVREDE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2018.

1. Uvod

Prema podacima iz Statističkog ljetopisa iz 2005. godine ukupna površina poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj je 2.695.037 ha, a od toga je u vlasništvu države 738.125 ha ili 27,38%, a 1.956.912 ha ili 72,62% koriste obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

Struktura poljoprivrednih gospodarstava – konačni podaci stanje 01. lipnja 2016.

Državni zavod za statistiku proveo je istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstava na temelju Zakona o službenoj statistici, u pogledu popisa obilježja koja treba prikupiti u istraživanjima o strukturi poljoprivrednih gospodarstava za 2016. godinu.

Iz Priopćenja Državnog zavoda za statistiku objavljeni su konačni podaci vezani za strukturu poljoprivrednih gospodarstava u 2016. godinu za važnije poljoprivredne površine po kategorijama te broj stoke i peradi.

Prema konačnim podacima, u 2016. godini poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj koriste 1.566.000 ha poljoprivredne površine što je smanjenje za 390.912 ha ili 19,98% u usporedbi sa 2005. iz Statističkog ljetopisa.

Najveći udio u korištenoj poljoprivrednoj površini imaju oranice i vrtovi (57,2% ili 895.000 ha), a slijede trajni travnjaci (38,1% ili 597.000 ha) i trajni nasadi (4,6% ili 72.000 ha).

Prema konačnim podacima, u važnijim kategorijama stoke u usporedbi s 2013. bilježi se pad u broju peradi (23,8%), svinja (20,3%) i muznih krava (13,9%).

Biljna proizvodnja u 2017. u RH

Korištena poljoprivredna površina u RH tijekom 2017. godine iznosila je 1.496.663 ha što je smanjenje za 69.337 ha ili 4,03% u usporedbi sa 2016., a prema podacima Državnog zavoda za statistiku od 14.05.2018. godine.

Najveće smanjenje površine, od gotovo 13%, u usporedbi s 2016., bilježe površine pod žitaricama. To je smanjenje od gotovo 68 000 hektara. Smanjene su i površine pod zelenom krmom s oranica i vrtova te svježeg povrća i jagoda.

Najveću proizvodnju, od 20,2%, u usporedbi s 2016., ostvarila je uljana repica. To je ujedno najveći prirod od 1990. godine. Prirod aromatskoga, začinskoga i ljekovitog bilja povećao se za 43,8%, šećerne repe za 10,8%, a suncokreta za 4,8%.

Državni zavod za statistiku nije prikupljao podatke na razini županija tako prema dosadašnjim podacima ukupna poljoprivredna površina u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 115.421 ha od toga u vlasništvu države 43.879,37 ha (38,02%), dok je u privatnom vlasništvu 71.541,63 ha poljoprivrednog zemljišta (61,98%).

U strukturi zasijanih površina prema podnesenim zahtjevima za izravna plaćanja najveći dio čine žitarice 52,50 %, krmno bilje, livade i pašnjaci 19,46 %, uljarice 18,85 %, višegodišnji nasadi 4,36 %, površine koje se ne koriste u poljoprivredne svrhe 3,32 %, povrće 0,83 %, šećerna repa 0,61%, ljekovito bilje 0,04 % te kulture kratke ophodnje (šumarak, drveće i grmalja) 0,04 %.

2. Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

U Brodsko-posavskoj županiji je prema podacima iz 2003. godine 20.704 kućanstava bavi se poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno gospodare sa 81.903 ha poljoprivrednih površina, ali je veličina posjeda na žalost kod **15.310 obiteljskih gospodarstava ispod 3 ha (73,95 %)**. Poljoprivrednom proizvodnjom bavilo se 90 pravnih osoba registriranih za poljoprivrednu djelatnost gdje je također vidljiva usitnjenost posjeda odnosno potreba za okrupnjavanjem poljoprivredne proizvodnje. Od tog broja 27 ili 30,68 % poslovnih subjekata posjeduju više od 100 ha.

Pregled upisanih gospodarstava u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava na dan 31.12.2018. godine daje se u tablici 1.

Tablica 1. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu

Red. broj	Tip gospodarstva	Broj upisanih gospodarstava			Indeks 18./17.
		2016.	2017.	2018.	
1.	Obiteljsko gospodarstvo	7.163	6.991	7.052	100,87
2.	Obrt	128	129	129	100
3.	Trgovačko društvo	80	79	77	97,46
4.	Zadruga	10	10	10	100
5.	Ostalo	8	9	7	77,77
Ukupno gospodarstava BPŽ		7.389	7.218	7.277	100,81
Ukupno gospodarstava RH		170.515	164.458	167.676	101,95

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2018.)

U Republici Hrvatskoj u 2018. godini u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava bilo je upisano ukupno 167.676 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je 7.277 (4,33 %) s područja Brodsko-posavske županije.

Poljoprivredna gospodarstva Brodsko-posavske županije najvećim dijelom čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva (96,92%), zatim slijede obrti (1,78 %), trgovačka društva (1,06 %), zadruge (0,15 %) te ostali oblici poljoprivrednih gospodarstava (0,09 %).

U odnosu na prethodnu godinu, broj upisanih poljoprivrednih gospodarstava u 2018. godini u Brodsko-posavskoj županiji povećao se za 59 OPG ili 0,81 %, dok se na državnoj razini povećao za 3.218 OPG-a ili 1,95 %.

3. Raspologanje državnim poljoprivrednim zemljištem u BPŽ

Na području Brodsko-posavske županije bila je provedba raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem kako slijedi:

2013. godina – ukupno 6.753,4397ha od čega:

Zakup na 50. god. – 52,3473ha i

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 6.701,0924 ha

2014. godina – ukupno 1.692,7267ha od čega:

Zakup na 50. god. – 411,8767ha

Zakup na 50. god. ribnjaci – 1.270,8500ha

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 10,0000ha

2015. godina – 1.743,4539 ha od čega:

Zakup na 50. god. – 58,3700ha

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 482,4126ha

Prodaja izravnom pogodbom – 8,0400 ha

Davanje na korištenje – stočari – 1.194,6313 ha

2016. godina – 2.324,93 ha od čega:

Zakup na 50 godina (Dragalić i Sikirevci) – 55,068 ha

Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda – 1.261,54 ha

Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu – 1.008,33 ha

2017. godina – aktivnosti na donošenju novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN br. 20/2018.), koji je stupio na snagu 09. ožujka 2018. godine i Pravilnika o dokumentaciji potrebnoj za donošenje Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljište u vlasništvu RH

Prodaja izravnom pogodbom od 2015. do 08.05.2019. – 26,814 ha

Tablica 2. Pregled raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem

Oblik raspolaganja	Zbroj površina (ha)	Udio u ukupnom (%)
Koncesija	1.520,4859	5,33
Prodaja državnog zemljišta	6.748,4936	23,67
Prodaja izravnom pogodbom	26,814	0,09
Dugogodišnji zakup	1.834,285	6,43
Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda	1.261,5400	4,42
Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu	1.008,3300	3,54
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	4.020,6123	14,10
Zakup	9.899,3105	34,72
Zakup ribnjaka	1.861,0528	6,53
Zakup zajedničkih pašnjaka	331,6650	1,16
UKUPNO	28.512,589	100

Od ukupno evidentiranih 43.879,37 ha državnog poljoprivrednog zemljišta na području 28 jedinica lokalne samouprave Brodsko posavske županije, iz tablice 2. vidljivo je da se raspolagalo sa 28.512,589 ha ili 64,97 %, dok je potrebno uskladiti i evidentirati preostalih 15.366,781 ha ili 35,03 %.

3.1. Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u RH na području BPŽ

Do 2017. godine zaključeno je 146 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem mirnog posjeda ukupne površine od 1.261,54 ha te 55 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem isteklih ugovora o zakupu ukupne površine od 1.008,33 ha na području jedinica lokalne samouprave kako je prikazano u tablici 3.:

Tablica 3. Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području BPŽ

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
BEBRINA	7	86,6622
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	86,6622
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
BRODSKI STUPNIK	3	9,5024
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	2,6340
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	6,8684
BUKOVLJE	1 6	44,2037
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1 6	44,2037
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
CERNIK	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DAVOR	1	413,4629
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	413,4629
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DONJI ANDRIJEVCI	1 2	129,6424
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	44,0471
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	6	85,5953

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. ugovora	Zbroj od površina (ha)
DRAGALIĆ	1	36,8738
	1	
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GARČIN	2	128,9647
	2	
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	1	92,0909
GORNJA VRBA	6	145,3282
	4	99,5761
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	99,5761
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	45,7521
GORNJI BOGIĆEVCI	4	24,7373
	4	24,7373
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	24,7373
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GUNDINCI	6	48,7383
	6	48,7683
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	48,7683
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
KLAKAR	4	148,6558
	4	148,6558
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	148,6558
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
NOVA KAPELA	9	54,5694
	5	12,5051
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	5	12,5051
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	4	42,0643
OKUČANI	0	0,0000
	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. ugovora	Zbroj od površina (ha)
OPRISAVCI	12	61,4723
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	34,1297
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	1	27,3426
ORIOVAC	17	112,6991
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	14	28,4702
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	3	84,2289
PODCRKAVLJE	4	4,0353
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	4,0353
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
REŠETARI	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIBINJ	7	248,9931
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	248,9931
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIKIREVCI	2	12,7834
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	12,7834
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARA GRADIŠKA	4	56,3724
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	56,3724
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARO PETROVO SELO	7	231,8908
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	36,5039
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	5	195,3869

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
VELIKA KOPANICA	38	433,1139
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mimog posjeda	18	46,7678
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	20	386,3461
VRBJE	4	16,4335
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	16,4335
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
VRPOLJE	3	6,9362
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	3	6,9362
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
UKUPNO PRIVREMENI ZAKUP MIRNI POSJED	146	1.261,54
UKUPNO PRIVREMENO KORIŠTENJE ISTEKLI UGOVORI	55	1.008,33

3.2. Koncesija

Zaključeno je 8 ugovora o koncesiji na rok od 30 godina u ukupnoj površini od 1.520,48 ha i godišnjom naknadom od 686.351,87 kn, a vidljivo je u tablici 4.

Tablica 4. Ugovori o koncesiji

NAZIV PRAVNE OSOBE	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA GRAD	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGRO-KADIĆ D.O.O.	1	30.06.2009.	V.Kopanica/Gundinci	144,1288	70.719,46
EURO TIM D.O.O., ORIOVAC	1	05.09. 2006.	BRODSKI STUPNIK	359,7158	110.000,00
	2	24.10.2008.	SIBINJ	446,1168	280.507,22
	UKUPNO EURO TIM D.O.O.			805,8326	390.507,22
KARAVIDOVIĆ D.O.O.	1	12.3.2009.	GUNDINCI	89,8164	42.035,34
ORKIĆ D.O.O.	1	12.03.2009.	GUNDINCI	100,6978	38.614,40
PPK D.O.O. NOVA GRADIŠKA	1	20.06.2006.	DAVOR	240,0458	88.000,00
	1	30.10.2006.	DRAGALIĆ	139,9645	56.475,45
	UKUPNO PPK N. GRADIŠKA			380,0103	144.475,45
UKUPNO	8		UKUPNO	1.520,4859	686.351,87

3.3. Dugogodišnji zakup

Do 2017. godine na području Općine Dragalić i Sikirevci zaključeno je 6 ugovora za zakup na 50 godina u ukupnoj površini od 55,068 ha.

Sveukupno je zaključeno 16 ugovora za dugogodišnji zakup u površini od 1.834,2856 ha s godišnjom naknadom od 1.948.041,76 kn kako je prikazano u tablici 5.

Tablica 5. Zaključeni ugovori o dugogodišnjem zakupu

NAZIV PRAVNE OSOBE I ADRESA	UKUPN O UGOVO RA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGROVRPOLJE D.O.O.	1	18.05..2011.	VRPOLJE	92,6143	113.897,06
PZ ZBOR	1	27.05.2011.	VRPOLJE	88,3158	108.610,78
KULAŠ D.O.O.	1	03.06.2011.	VRPOLJE	29,0520	35.728,14
PZVOČAR ČAJKOVCI	1	03.06.2011.	VRPOLJE	61,9415	76.175,66
ŠIRJAN D.O.O.	1	25.07.2011.	NOVA GRADIŠKA	365,7104	432.050,26
LUMA PROM D.O.O.	1	11.01.2011.	REŠETARI	101,9662	60.000,00
GOLF D.O.O.	1	06.05.2011.	STARO P. SELO	215,3192	176.899,50
STOČAR	1	13.07.2012.	STARO P. SELO	281,7585	218.633,10
PPK D.O.O.	1	09.05.2013.	STARO P. SELO	410,7122	539.017,94
PROIZVODNJA BABIĆ	1	07.07.2012.	STARO P. SELO	131,8275	187.029,32
	1	2016.	DRAGALIĆ	11,7898	
	5	2016.	SIKIREVCI	43,2782	
UKUPNO	16	UKUPNO		1.834,2856	1.948.041,76

3.4. Provedba Zakona o poljoprivrednom zemljištu

Poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države raspolaže se prema odredbama **Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18 i 115/18)**, a prema općim propisima o raspolaganju nekretninama, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

RASPOLAGANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM:

Poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države raspolaže se na temelju **Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države** (u daljnjem tekstu: Program).

Program donosi općinsko ili gradsko vijeće za svoje područje na prijedlog načelnika odnosno gradonačelnika uz prethodno mišljenje županije i suglasnost Ministarstva odnosno za Grad Zagreb Gradska skupština Grada Zagreba za svoje područje uz suglasnost Ministarstva.

Jedinice lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb **ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prije donošenja Programa na koji je Ministarstvo dalo suglasnost.**

U Ministarstvu poljoprivrede je do sredine svibnja 2019. godine ukupno zaprimljeno 381 Program od čega je Ministarstvo dalo **suglasnost na 158 Programa.**

PROGRAMI RASPOLAGANJA - BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA

PROGRAMI DOSTAVLJENI NA SUGLASNOST (26) JLS: SIKIREVCI, OKUČANI, STARA GRADIŠKA, SIBINJ, GUNDINCI, GORNJA VRBA, VRPOLJE, DAVOR, NOVA KAPELA, ORIOVAC, BEBRINA, BUKOVLJE, BRODSKI STUPNIK, OPRISAVCI, DRAGALIĆ, VELIKA KOPANICA, OPĆINA REŠETARI, GORNJI BOGIĆEVCI, STARO PETROVO SELO, SLAVONSKI ŠAMAC, CERNIK, GRAD SLAVONSKI BROT, GRAD NOVA GRADIŠKA, GARČIN, VRBJE, KLAKAR

VAN ROKA (3) JLS: GRAD SLAVONSKI BROT, GORNJI BOGIĆEVCI I KLAKAR

BROJ SUGLASNOSTI (8) JLS: GORNJA VRBA, SIKIREVCI, GARČIN, KLAKAR, GUNDINCI, GORNJI BOGIĆEVCI, SLAVONSKI ŠAMAC I OPRISAVCI

SREDSTVA OD RASPOLAGANJA:

Sredstva ostvarena od zakupa, prodaje, prodaje izravnom pogodbom, privremenog korištenja i davanja na korištenje izravnom pogodbom **prihod su:**

- državnog proračuna 25 %,
- 10 % proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave
- 65 % proračuna jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba, na čijem se području poljoprivredno zemljište nalazi.

OBLICI RASPOLAGANJA:

- provode **jedinice lokalne samouprave** - putem javnog natječaja: zakup, zakup zajedničkih pašnjaka, prodaja
- provodi **Ministarstvo poljoprivrede:** zakup za ribnjake, zamjena, davanje na korištenje bez javnog poziva, prodaja izravnom pogodbom, razvrgnuće suvlasničke zajednice, osnivanje prava građenja i osnivanje prava služnosti

POSTUPAK NATJEČAJA ZA ZAKUP I PRODAJU POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

- Postupak natječaja za zakup i prodaju provodi JLS na temelju Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH
- **Odluku o raspisivanju javnog natječaja za zakup i prodaju donosi JLS** (kod zakupa o tome obavještava županiju i Ministarstvo, kod prodaja dostavlja na mišljenje županiji i suglasnost Ministarstvu)
- **Odluku o izboru najpovoljnije ponude donosi JLS** uz prethodno mišljenje županije i suglasnost Ministarstva
- **Najpovoljniji ponuditelj** utvrđuje se prema redosljedu prava prvenstva koji je propisan zakonom
- Na temelju Odluke o izboru općinski načelnik/gradonačelnik i najpovoljniji ponuditelj sklapaju **ugovor o zakupu ili prodaji**
- **Nacrta ugovora se prije potpisivanja dostavljaju nadležnom državnom odvjetništvu**
- Na temelju ugovora zakupnika odnosno kupca **uvodi u posjed Povjerenstvo za uvođenje u posjed**

SUDIONIK javnog natječaja mogu biti **fizičke ili pravne osobe** koje su do isteka roka za podnošenje ponuda:

- platile sve obveze s osnova korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države,
- nemaju duga s osnova javnih davanja,
- protiv kojih se ne vodi postupak radi predaje u posjed poljoprivrednog zemljišta.

Sudionik javnog natječaja dužan je uz ponudu priložiti i **Gospodarski program**.

ZAKUP

Poljoprivredno zemljište daje se u zakup **na rok od 25 godina** sa mogućnošću produljenja za isto razdoblje

Utvrđivanje najpovoljnijeg ponuditelja

Kod utvrđivanja najpovoljnijeg ponuditelja za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države **prednost imaju:**

- vlasnici ili posjednici stoke koji ne ispunjavaju uvjet prosječnog odnosa broja grla stoke i poljoprivrednih površina,
- dosadašnji posjednici,
- mladi,
- domicilni.

Najpovoljnijeg ponuditelja utvrđuje **Povjerenstvo** koje imenuje Predstavničko tijelo JLS – 5 članova

PRODAJA

- **predmet prodaje:** za **kontinentalno područje** čestice površine do **10 ha** (maksimalno 50 ha)
- za **priobalno područje** čestice površine do **1 ha** –(maksimalno 5 ha)
- **ne mogu se prodavati:** ribnjaci, zajednički pašnjaci, komasirane, arondirane površine poljoprivrednog zemljišta, poljoprivredno zemljište koje graniči s građevinskim područjima, te osobito vrijedno obradivo (P1) i vrijedno obradivo (P2) poljoprivredno zemljište(P1 i P2 samo iznimno).

Utvrđivanje najpovoljnijeg ponuditelja

Kod utvrđivanja **najpovoljnijeg ponuditelja** za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države **prednost imaju**: dosadašnji posjednici, mladi poljoprivrednici, poljoprivrednici kojima je poljoprivreda osnovna djelatnost te domicilni.

Donesen je novi Pravilnik o provođenju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta i zakup za ribnjake u vlasništvu Republike Hrvatske (NN., br. 47/19)

Novo u Pravilniku:

- izjava da se protiv sudionika natječaja ne vodi postupak zbog predaje u posjed poljoprivrednog zemljišta (umjesto očitovanje nadležnog državnog odvjetništva)
- Izjava kojom se daje suglasnost za korištenje osobnih podataka iz ponude
- Izjava o izvršavanju gospodarskog programa
- Povjerenstvo za zakup dužno je provesti **javno otvaranje ponuda** i sastaviti zapisnik.
- Povjerenstvo će za ostvarivanje prava prvenstva razmatrati samo dokumentaciju navedenu u Pravilniku.
- Kod utvrđivanja kriterija iz članka 36. stavka 1. točke c) i d) Zakona ponuditelj mora biti u Upisniku poljoprivrednika upisan najmanje tri godine do objave natječaja i nositelj tog OPG-a u trenutku raspisivanja natječaja.
- Ukoliko je jedan ponuditelj na javnom natječaju **izabran na više proizvodno tehnoloških cjelina** kao najpovoljniji ponuditelj pa ukupna površina prelazi maksimalnu površinu koju može dobiti u zakup, u odnosu na definirani maksimum, ponuditelj **pisanom izjavom odlučuje** od kojih površina preko maksimuma odustaje a koje prihvaća.

U postupku je donošenje novog Pravilnika o revalorizaciji zakupnine odnosno naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske (provedeno je e –savjetovanje -10.04.-9.05.2019)

Ovim Pravilnikom propisuje se način usklađenja zakupnine odnosno naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske za vrijeme trajanja ugovora. Revalorizacija se provodi ako je ugovorena zakupnina odnosno naknada niža ili viša u odnosu na jediničnu revaloriziranu zakupninu odnosno naknadu.

Revalorizacija se provodi se i u slučaju kada je **prosječni godišnji indeks potrošačkih cijena** (ukupno) jednak ili veći od **103,0 %** u odnosu na prethodnu godinu i to za indeks tog uvećanja.

Ograničenje za stjecanje prava vlasništva zemljišta poljoprivrednog zemljišta za strane fizičke i pravne osobe u Republici Hrvatskoj i istječe 01.srpnja 2020 godine. Hrvatska će pravovremeno podnijeti zahtjev za produljenje toga roka na još tri godine što je i omogućeno Sporazumom o pridruživanju iz 2011. godine.

Produljenje za dodatne tri godine (7+3) prema saznanjima do sada su zatražile Mađarska, Slovačka, Litva i Latvija što im je i odobreno.

4. Pregled financijskih rezultata poljoprivrede BPŽ u 2018. godini

Gospodarstvo Brodsko-posavske županije u 2018. godini ostvarilo je 9,8 milijardi kuna ukupnih prihoda što je povećanje za 8,6 % u odnosu na ostvarene prihode u 2017. godini. Poljoprivreda je u 2018. godini ostavila 923,231 milijuna kuna prihoda ili 3,98% više u usporedbi s prethodnom godinom te udjelom od 9,43% u ukupnim prihodima gospodarstva.

U ukupnoj ostvarenoj dobiti gospodarstva Brodsko-posavske županije za 2018. godinu prema podacima prikazanim u tablici 6. od 508,129 milijuna kuna poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo participiraju sa 38,84 milijun kuna (7,64 %). U ukupnim gubicima od 271,914 milijuna kuna gospodarstva županije, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo ostvarili su 9,03 milijuna kuna (3,32 %) gubitaka.

Poljoprivreda je u ukupnom pozitivnom financijskom rezultatu gospodarstva Županije u 2018. godini poslovala pozitivno s iznosom od 29,81 milijuna kuna, odnosno 12,61 % u ukupnom pozitivnom rezultatu od 236,22 milijuna kuna te predstavlja povećanje u odnosu na 2017. godinu za 3,71%.

Ostvareni pozitivni učinci ogledaju se u slijedećim pokazateljima:

1. U ukupnom broju poduzetnika Brodsko-posavske županije od 2.042 u području poljoprivrede, šumarstva i ribarstva djeluje 133 poduzetnik (6,51 %), od kojih je 106 poslovalo s dobiti, a 27 s gubitkom.
2. broj zaposlenih u poljoprivredi je 878 što u ukupnom broju zaposlenih BPŽ od 18.398 čini 4,77% s prosječnom neto plaćom od 4.547 kn, što je više za 6,8% u odnosu na prethodnu godinu, dok je 7,68% niža u odnosu na prosjek od 4.925 kn prosječne mjesečne neto plaće u županiji.
3. Prvih deset poduzetnika prema veličini ukupnog prihoda u 2018. godini realiziralo je 2,8 milijardi kuna ili 28,57 % ukupnog prihoda gospodarstva Brodsko-posavske županije, koji je iznosio 9,8 milijardi kuna.

Najuspješnije tvrtke iz područja poljoprivredno-prehrambene proizvodnje po ostvarenom prihodu bile su:

- Axereal Croatia d.o.o. Nova Gradiška s ukupnim prihodom od 220,9 milijuna kuna (7,79 %) i
- Vindon d.o.o. Slavonski Brod s 200,2 milijuna kuna (7,06 %).

Dvije tvrtke ukupno su ostvarile 421,1 milijuna kuna što je udio od 15,03 % u ukupnim prihodima Brodsko-posavske županije prvih deset poduzetnika od 2,8 milijardi kuna.

Kao najuspješniji poduzetnik iz područja poljoprivredno-prehrambene proizvodnje po ostvarenoj dobiti bila je tvrtka Slavonija slad d.o.o. Nova Gradiška s 12,3 milijuna kuna, što je udio od 31,66% u ukupnoj dobiti poljoprivrede, odnosno 2,42% u ukupnoj dobiti gospodarstva Brodsko-posavske županije.

Pregled dobiti, gubitka i financijskog rezultata trgovačkih društava
iz djelatnosti poljoprivrede Brodsko-posavske županije 2016. do 2018.

Tablica 6. Pregled dobiti, gubitka i financijskog rezultata trgovačkih društava iz djelatnosti poljoprivrede BPŽ 2016.-2018.

(iznosi u 000 kuna)

DJELATNOST	2016. godina				2017. godina				2018. godina									
	Dobit (kn)	%	Gubitak (kn)	%	Fin. rez. (kn)	%	Dobit (kn)	%	Gubitak (kn)	%	Fin. rez. (kn)	%	Dobit (kn)	%	Gubitak (kn)	%	Fin. rez. (kn)	%
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	20.160	5,64	4.080	2,95	16.080	7,35	35.517	6,99	3.249	2,24	32.268	8,90	38.841	7,64	9.034	3,32	29.807	12,61
Ukupno BPŽ	356.844	100	138.097	100	218.747	100	507.466	100	144.932	100	362.534	100	508.129	100	271.914	100	236.215	100

Izvor: Fina, Zagreb

5: Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda

Tablica 7. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda

	IZVOZ USD	UVOZ USD	RAZLIKA USD	Pokrivenost (%) uvoza izvozom
1996.	531.889.881	924.207.606	-392.317.725	57,5
1997.	537.840.796	1.003.169.631	-465.328.835	53,6
1998.	528.855.983	850.726.425	-321.870.442	62,2
1999.	418.373.159	696.269.702	-277.896.543	60,1
2000.	405.937.395	686.767.239	-280.829.844	59,1
2001.	469.698.590	845.140.428	-375.441.838	55,6
2002.	557.951.907	999.777.417	-441.825.510	55,8
2003.	768.316.578	1.255.911.859	-487.595.281	61,2
2004.	740.140.962	1.454.745.834	-714.604.872	50,9
2005.	920.441.585	1.615.674.771	-695.233.186	56,9
2006.	1.190.317.804	1.847.682.490	-657.364.686	64,4
2007.	1.312.981.088	2.149.987.311	-837.006.223	61,1
2008.	1.399.000.000	2.625.000.000	-1.226.000.000	53,3
2009.	1.360.000.000	2.239.000.000	-879.000.000	60,7
2010.	1.355.000.000	2.168.000.000	-813.000.000	62,5
2011.	1.560.000.000	2.592.000.000	-1.032.000.000	60,2
2012.	1.593.555.000	2.531.957.000	-938.402.000	62,9
2013.	1.499.000.000	2.700.000.000	-1.201.000.000	55,5
2014.	1.735.000.000	3.056.000.000	-1.321.000.000	56,8
2015.	1.723.000.000	2.797.000.000	-1.074.000.000	61,6
2016.	1.931.000.000	2.896.000.000	-965.000.000	66,6
2017.	2.115.000.000	3.282.000.000	-1.167.000.000	64,4
2018.	2.393.000.000	3.585.000.000	-1.192.000.000	66,8

Izvor: DZS, Obrada: HGK - Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Prema prikazanim pokazateljima u tablici 7., u 2018. godini izvoz poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda iznosio je 2,4 milijarde USD, a uvoz u Republiku Hrvatsku 3,6 milijarde USD čime je ostvarena negativna razlika od 1,2 milijarde USD. Prema istom razdoblju 2017. godine vrijednost izvezenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda veća je za 278 milijuna USD (13,14 %), a uvezenih za 303 milijuna USD (9,23 %).

U konačnici je u 2018. ostvarena negativna vanjskotrgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u iznosu od 1,2 milijardi USD, a pokrivenost uvoza izvozom sa 66,8 %, što je povećanje za 2,4 % u odnosu na 2017. godinu.

Najznačajniji izvozni proizvodi u promatranom razdoblju su: čokolada i drugi proizvodi sa kakaom (6,6 %), ribe svježe ili rashlađene (5,3 %), cigare i cigarete od duhana (5,2%), kukuruz (4,5%), pšenica i suražica (4,4%), kruh, peciva, kolači i ostali pekarski proizvodi (3,7%), itd.

Najznačajniji uvozni proizvodi su: svinjsko svježe meso, rashlađeno ili zamrznuto (5,9 %), pripravci što ih se rabi za prehranu životinja (4,8%), kruh, peciva, kolači i ostali pekarski proizvodi (4,8 %), čokolada i drugi proizvodi s kakaom (4,3 %), razni prehrambeni proizvodi (3,8 %) sir i skuta (3,4 %), mlijeko i vrhnje nekonzentrirani i nezaslađeno (2,9%), itd.

6. Aktivnosti i programi Brodsko-posavske županije za razvoj poljoprivrede

Ulaganja u poljoprivredu Brodsko-posavske županije planirana u ukupnom iznosu od 3.207.500,00 kn, rebalansom Proračuna povećana su na 6.472.737,87 kn. Zbog plaćenih privremenih situacija na građenju sustava javnog navodnjavanja Orubica koja su se odnosila na 2018. godinu realizacija proračunskog razdjela Upravnog odjela poljoprivredu iznosila je 6.884.204,44 kn odnosno 6,36 % više od planiranog rebalans.

1. Za troškove građenje projekta sustava javnog navodnjavanja Orubica u 2018. godini realizirano je 3.793.253,99 kn ili 55,10%

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju je 02. svibnja 2017. godine donijela Odluku o prihvatljivosti kojom je korisniku Brodsko-posavskoj županiji za prihvatljive troškove, ulaganje u gradnju cjelovitog sustava javnog navodnjavanja ORUBICA odobrila najviši iznos potpore od 45.283.895,00 kuna.

Dana, 11. svibnja 2017. godine u Zagrebu su župan Brodsko-posavske županije Danijel Marušić i ravnateljica Agencije za plaćanje u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju Matilda Copic potpisali Ugovor za investiciju izgradnje sustava navodnjavanja Orubica iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020..

Nakon što su 19. srpnja 2018. u Općini Davor potpisani ugovori o građenju s odabranim izvođačima - zajednicom gospodarskih subjekata Vodotehnikom d.d. iz Zagreba i Branom d.o.o. iz Virovitice, kao i ugovori za projektantski nadzor i za koordinatora zaštite na radu, u Orubici je 23. srpnja 2018. godine upriličena svečanost uvođenja izvođača u radove na izgradnji sustava javnog navodnjavanja Orubica.

Prema dospelim izvještajima o građenju i nadzoru sustava javnog navodnjavanja Orubica sveukupni troškovi projekta na dan 06.05.2019. realizirani su u iznosu od 8,2 milijuna kuna.

Za preostale aktivnosti do završetka radova u županijskom proračunu planirana su sredstva u iznosu od 15,5 milijuna kuna u 2019., zatim 7,5 milijuna kuna u 2020. te 2,8 milijuna kuna u 2021. godini.

2. S pozicija Upravnog za poljoprivredu u iznosu od 2.568.184,27 kn ili 37,31% financiraju se i potiču ulaganja u programe iz biljne i stočarske proizvodnje:

1. Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko – posavske županije d.o.o.
2. Razvoj lovstva i obnova matičnog fonda divljači
3. Troškovi operativne provedbe obrane od tuče
4. Potpora radu 3 LAG-a: Zapadna Slavonija, Posavina i Slavonska Ravnica
5. Program mjera protiv trihineloze i ostalih zaraznih bolesti svinja te neškodljivo uklanjanje životinjskog otpada
6. Troškovi uzgoja rasplodnih nazimica putem Svinjogojske udruge Brodsko-posavske županije
7. Provođenje programa poboljšanja isplativosti proizvodnje mlijeka na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima primjenom analitike stočne hrane putem HPA te Sporazuma o provedbi istraživačkog projekta „Razvoj predikcijskih modela za optimizaciju managementa mliječnih farmi na području Brodsko-posavske županije tijekom 2015. - 2017. godine putem Poljoprivrednog fakulteta iz Osijeca:

8. Povećanje broja svinja i poboljšanje kvalitete svinjskog mesa na obiteljskim gospodarstvima Brodsko-posavske županije
9. Rad konjogojskih i ostalih udruga poljoprivrednika
10. Kontrola plodnosti tla
11. Sufinanciranje monitoringa kvalitete meda

3. Ostale aktivnosti

Tekuće donacije u iznosu od **121.578,09 kn ili 1,76%** odnose se na:

- sufinanciranje građevina detaljne melioracijske odvodnje
- Izrada katastra nekretnina
- usluge promidžbe i informiranja

4. Za edukaciju i gospodarske manifestacije realizirano je 401.188,09 kn ili 5,83% za:

1. 19. međužupanijsku stočarsku izložbu i Nacionalnu izložbu pasa CAC HR Slavonski Brod 2018.,
2. 20. Poljoprivredno-poduzetničkih ideja u Novoj Gradiški,
3. Županijsko natjecanje u oranju u Općini Slavonski Šamac,
4. Izbor najuzornije seoske žene u Zagrebu te
5. Nastupe obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava na sajmovima.

II. ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA PODRUČJU BPŽ U 2018.

U izravne potpore ubrajamo izravna plaćanja koja se sastoje se od potpore po površini i proizvodno vezanih potpora u stočarstvu i ratarstvu. Da bi ostvarili izravnu potporu poljoprivrednici koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost trebaju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredno zemljište koje je predmet izravne potpore mora biti upisano u ARKOD sustav, a sva stoka evidentirana u Jedinственном registru domaćih životinja (JRDŽ).

Program izravnih plaćanja financira se sredstvima Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (u daljnjem tekstu: EFJP) i sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske za dopunska nacionalna izravna plaćanja, sadrži slijedeće mjere:

OSNOVNO PLAĆANJE:

- a) uvjet održavanja krških pašnjaka i pašnjaka je napasivanje stokom u posjedu ili košnja
- b) prijenos prava na plaćanja bez zemlje: iznos prava se smanjuje za 30% (ne više za 50%).

„ZELENO PLAĆANJE“:

a) „privremeni travnjak“ (= oranična kultura „trave i travolike paše“: trave, travne smjese, travno-djetelinske smjese i djetelinsko-travne smjese) ne postaje „trajni travnjak“ šeste godine nakon zasijavanja ako je u međuvremenu preoran (ponovno posijana ista kultura i sl.) i ako je korisnik tu aktivnost preoravanja prijavio na jedinstvenom zahtjevu za potporu (pri čemu se godina prijave aktivnosti preoravanja računa kao „prva godina zasnivanja oranične kulture „trave i travolika paša“).

b) Ekološki značajne površine:

- Faktor izračuna prihvatljive površine za kulture koje fiksiraju dušik = 1 (bio je 0,7), a za kulture kratkih ophodnji = 0,5 (bio je 0,3);
- **Zabrana primjene sredstava za zaštitu bilja na kulturama koje fiksiraju dušik, postrnim i zelenim pokrovnim usjevima i ugaru** (ova je zabrana je na snazi od 2015.);
- Kultura koja fiksira dušik kao glavni usjev može biti zasijana i kao smjesa s jednom ili više drugih kultura na način da kultura koja fiksira dušik prevladava na površini;
- Dimenzije suhozida: širina: od 0,5 m do 2 m unutar parcele i od 0,5 m do 4 m na granici parcele; visina: od 0,2 m do 3 m;
- Razdoblje kada postrni usjevi i zeleni pokrovni usjevi moraju biti prisutni na ekološki značajnim površinama: 20. kolovoza – 15. listopada 2018. godine.

PROIZVODNO-VEZANA PLAĆANJA:

- za povrće, voće, šećernu repu i krmno proteinsko bilje ne može ostvariti korisnik koji je **PODNIIO** zahtjev za ekološku potporu u okviru IAKS mjera ruralnog razvoja.

POTPORA ZA NOVE MLADE POLJOPRIVREDNIKE U IZRAVNIM PLAĆANJIMA:

- (dodatna plaćanja za 50 ha) isplate vrše **pet godina bez obzira koliko je godina proteklo od osnivanja gospodarstva** i prvog podnošenja zahtjeva za potporu za mlade: npr. ako je netko osnovao gospodarstvo 2013. i prijavio se za mjeru za mlade 2015, može ostvarivati tu potporu 5 godina (za 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019).

DRŽAVNA POTPORA ZA MJERA ZA MLIJEČNE KRAVE:

- (potpora za osjetljive sektore): razdoblje držanja mliječnih krava smanjeno je na 100 dana.

DRŽAVNA POTPORA ZA OČUVANJE IZVORNIH I ZAŠTIĆENIH VRSTA I KULTIVARA POLJOPRIVREDNOG BILJA:

- korisnici ne trebaju Ministarstvu poljoprivrede slati godišnje izvještaje o urodu.

IAKS mjere – Integrirani Administrativni kontrolni sustav

- 1) MJERA 10 POLJOPRIVREDA OKOLIŠ I KLIMATSKE PROMJENE
(podmjera 10.1. ima 16 tipova operacija)
- 2) MJERA 11 EKOLOŠKI UZGOJ – dvije podmjere:
 - 11.1. Plaćanja za prijelaz na ekološke poljoprivredne prakse i metode – EKOP
 - 11.2. Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksi i metoda – EKO
- 3) MJERA 13 PLAĆANJE PODRUČJIMA S PRIRODNIM OGRANIČENJIMA ILI OSTALIM POSEBNIM OGRANIČENJIMA - tri podmjere:
 - 13.1. Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)
 - 13.2. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO)
 - 13.3. Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO)
- 4) MJERA 14 DOBROBIT ŽIVOTINJA - pet tipova operacija:

Dobrobit životinja u govedarstvu, svinjogojstvu, peradarstvu, ovčarstvu i kozarstvu

Sve četiri mjere su dobrovoljne, a 30% ukupnih sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj namijenjeno je za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu okoliša. Potpora se dodjeljuje u vidu godišnjeg plaćanja kao naknada za izgubljeni prihod i dodatne troškove u usporedbi s uobičajenom poljoprivrednom proizvodnjom

- Uz izravna plaćanja mogu se ostvariti značajne potpore i kroz IAKS mjere ruralnog razvoja
- Zahtjev za potporu se podnosi na jedinstvenom zahtjevu na kojem se podnosi i zahtjev za potporu za izravna plaćanja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (AGRONET)
 - Zemljište upisano u ARKOD, domaće životinje upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ)
 - Poljoprivredno gospodarstvo - minimalno 0,5 ha poljoprivredne površine
 - Površina poljoprivredne parcele - minimalno 0,05 ha (operacija Uspostava poljskih traka – minimalno 1ha)
 - Ugar, cvijeće i ukrasno bilje nije prihvatljivo za potporu kroz M10 i M11
 - Ugar nije prihvatljiv za M13

Mjera 10 POLJOPRIVREDA, OKOLIŠ I KLIMATSKE PROMJENE

- M10 je obavezna mjera svakog Programa ruralnog razvoja
- Cilj ove mjere je potaknuti korisnike da zaštite i poboljšaju okoliš na svom gospodarstvu
- Ekstenzivna poljoprivreda znači raznolikost krajobraza i bogatstvo vrsta.

Uloga korisnika u provedbi ove mjere iznimno je važna u postizanju nekih od sljedećih učinaka:

- Poboljšanje svojstava i plodnosti tla te zaštita od erozija
- Očuvanje bioraznolikosti te prirodnih staništa ugroženih vrsta
- Očuvanje genetskih resursa (ugroženih i zaštićenih pasmina domaćih životinja)
- Smanjeno onečišćenje tla i vodotokova (korištenje ekoloških gnojiva, konfuzija štetnika, mehaničko uništavanje korova...)
- Očuvanje ekstenzivne (tradicionalne) poljoprivredne proizvodnje (ekstenzivni voćnjaci i maslinici) te očuvanje krajobraza (suhozidi, živice)
- Smanjenje emisije stakleničkih plinova, zdravlje ljudi te 5 godišnje obvezno razdoblje
- Godišnje podnošenje zahtjeva tijekom obveznog razdoblja, izobrazba i vođenje evidencije

Natura 2000

- Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije kojoj je cilj održati ili poboljšati povoljno stanje očuvanosti ciljnih vrsta i staništa određenog područja

U Republici Hrvatskoj je 36,67% površine kopna u ekološkoj mreži Natura 2000.

Izvorne i zaštićene pasmine

10.1.9. Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja

Uvjet za uzgoj ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, minimalno 0,15 uvjetnih grla valjano rasplodnih životinja

1. Biljna proizvodnja

Iz tablice 8. vidljiv je prikaz poljoprivrednih površina po kulturama u 2018. godini prijavljenih u sustav za izravna plaćanja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Ukupna poljoprivredna proizvodnja u 2018. godini na području Brodsko-posavske županije odvijala se na 64.187,19 ha što je povećanje za 347,76 ha ili 0,54 % poljoprivrednih površina u odnosu na 2017. godinu.

Najveće zasijanost poljoprivrednih površina u 2018. godini je tradicionalno sa žitaricama na 33.697,83 ha što je 1.285,15 ha ili 3,96 % više u odnosu na 2017. godinu. Žitarice čine najviši udio od 52,50 % u ukupnim poljoprivrednim površinama.

Dohodovnjija proizvodnja uljarica bila je na 12.100,77 ha što je smanjenje za 301,52 ha ili 2,42 % u odnosu na 2017., a u ukupnim površinama participiraju s 18,85 %. Kod uljarica zabilježeno je povećanje na proizvodnim površinama uljane repice koja se odvijala na 5.801,60 ha što je za 353,50 ha ili 6,49 % više zasijanih površina u odnosu na prethodnu godinu.

Površine pod krmnim biljem, livadama i pašnjacima iznose 12.488,16 ha što je za 177,95 ha manje ili 1,40 % u odnosu na 2017. godinu. Od krmnih kultura najveća proizvodnja zabilježena je na kontinentalnim travnjacima na 1.456,50 ha ili 13,98% te djeteline i lecerne na 4.205,26 ha ili 3,25% više u odnosu na 2017. godinu.

Do smanjenja proizvodnje došlo je kod šećerne repe koja se odvijala na 392,84 ha ili 47,24 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Za višegodišnje nasade za izravna plaćanja zatraženo je 2.549,88 ha što je povećanje za 14,56 % u odnosu na prethodnu godinu. Od voćnih vrsta u odnosu na prethodnu godine najveće povećanje pod nasadima je kod lijeske koje je bila uzgajana na 203,73 ha (27,27 %), oraha na 737,82 ha (24,43 %), šljiva na 532,65 ha (1,24 %), i jabuka na 252,15 ha (1,23 %), dok je kod ostalih nasada višnanja, krušaka i mješanih nasada zabilježeno stagniranje ili blagi pad.

Tablica 8. Poljoprivredne kulture i tražene površine za izravna plaćanja 2017.-2018.

Red. broj	Naziv kulture	2017.	2018.	Indeks povr. 18./17.	Udio u uk. površ. %
		Tražena površina (ha)	Tražena površina (ha)		
1.	Pšenica	9.645,61	11.421,68	118,41	17,79
2.	Raž	20,00	4,83	24,15	0,01
3.	Tritikale	1.180,13	1.125,63	95,38	1,75
4.	Ječam	4.889,20	5.366,16	109,76	8,36
5.	Kukuruz	14.585,50	13.841,96	94,90	21,56
6.	Zob	1.917,24	1.602,10	83,56	2,50
7.	Proso i sirak	0,00	1,26	0,00	0,00
8.	Ostale žitarice	175,00	334,21	190,98	0,52
ŽITARICE		32.412,68	33.697,83	103,96	52,50
9.	Soja	5.377,27	4.770,09	88,71	7,43
10.	Suncokret	1.562,36	1.521,40	97,38	2,37
11.	Uljana repica	5.448,10	5.801,60	106,49	9,04
12.	Ostale uljarice	14,56	7,68	52,75	0,01
ULJARICE		12.402,29	12.100,77	97,57	18,85
13.	Djetelina i lucerna	4.072,81	4.205,26	103,25	6,55
14.	Trave i travolika paša	1.703,40	1.702,46	99,94	2,65
15.	Soja za stočnu hranu	3.209,00	3.037,18	94,56	4,73
16.	Stočni kelj, grašak, sirak, repa, bob, heljda	226,61	241,89	106,74	0,38
17.	Livade	2.100,34	1.743,79	83,02	2,72
18.	Kontinentalni travnjak	1.277,80	1.456,50	113,98	2,27
19.	Ostalo krmno bilje	76,15	101,08	132,74	0,16
KRMNO BILJE, LIV. I PAŠNJACI		12.666,11	12.488,16	98,60	19,46
20.	Šećerna repa	744,51	392,84	52,76	0,61
21.	Duhan	1,27	0,00	0,00	0,00
UKUPNO RATARSKE KULTURE		58.226,86	58.679,60	100,78	91,42
22.	Orah	737,82	797,11	108,04	1,24
23.	Šljiva	532,65	524,29	98,43	0,82
24.	Jabuka	252,15	309,93	122,91	0,48
25.	Lijeska	203,73	249,16	122,30	0,39
26.	Višnja	150,25	131,60	87,59	0,21
27.	Kruška	63,54	111,63	175,68	0,17
28.	Miješani nasad voćnih vrsta i ostali nasadi	342,05	436,82	127,71	0,68
29.	Ostale voćne vrste	40,46	36,83	91,03	0,06
UKUPNO VOĆE I VOĆNE VRSTE		2.322,65	2.597,37	111,83	4,05
30.	Vinogradi	227,2	198,01	87,14	0,31
UKUPNO VIŠEG. NASADI		2.549,88	2.795,38	109,63	4,36
UKUPNO POVRĆE		504,96	531,22	105,20	0,83
34.	Ljekovito bilje	27,51	22,67	82,41	0,04
35.	Kulture kratke ophodnje (šumarak, drveće i grmlja)	3,00	28,75	958,33	0,04
36.	Ne koristi se u polj. svrhe (ugar, šumarak)	2.527,22	2.129,57	84,27	3,32
SVEUKUPNO POLJ. POVRŠINA		63.839,43	64.187,19	100,54	100,00

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

2. Ekološka poljoprivreda

U Republici Hrvatskoj bilježi se značajan trend rasta u bavljenju ekološkom poljoprivredom u kojoj je tijekom 2018. godine evidentirano je 5.160 proizvođača s površinom od 98.915 ha što čini povećanje za daljnjih 1.215 ha ili 1,24 % eko poljoprivrednih površina.

Broj ekoloških poljoprivrednih proizvođača u 2018. porastao je za gotovo 45,51% u usporedbi s 2017. To je povećanje od 1.614 ekoloških poljoprivrednih proizvođača u odnosu na prošlu godinu.

Zajedničkom poljoprivrednom politikom (ZPP) je utvrđen opći okvir za razvoj poljoprivrede u EU za razdoblje 2014. – 2020. Cilj je novih odredaba uspostaviti održivu konkurentnost kako bi se postigao gospodarski održiv sektor proizvodnje hrane te održivo gospodarenje prirodnim resursima EU u kojemu je ekološka proizvodnja prepoznata kao ključan element.

U Brodsko-posavskoj županiji registrirano je 419 fizičkih i pravnih ekoloških proizvođača koji su prema podacima iz 2018. godine zasnovali proizvodnju na 6.689,78 ha, što je 240,22 ha ili 3,47 % manje površina nego prethodne godine.

Površine pod ekološkim načinom uzgoja u Brodsko - posavskoj županiji karakterizira stagnacija, odnosno blagi pad, dok na državnoj razini bilježi rast, kako je vidljivo u tablici 9.

Tablica 9. Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2012. do 2017. godine

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
BPŽ (ha)	2.622,01	3.110,00	4.275,75	5.685,15	6.930,00	6.689,78
RH (ha)	40.640,65	50.054,00	75.883,00	93.814,00	97.700,00	98.915,77

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

3. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje

3.1. Govedarstvo

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj za 2018. godinu prema podacima Ministarstva poljoprivrede Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu relativno je stabilan sa 155.170 grla, odnosno s blagim padom ukupnog broja krava za 2,07 % u odnosu na prethodnu godinu od 158.434 krava.

Na području Brodsko-posavske županije u 2018. ukupno je bilo 5.310 krava što je za 2,23 % više krava u odnosu na 2017. kada je bilo 5.194 krava.

U Brodsko-posavskoj županiji je tijekom 2018. godine bilo 179 isporučitelja (tablica 10.) s isporučenih ukupno 12.062.282 kg kravljeg mlijeka (tablica 11.). **Evidentan je pad isporučitelja mlijeka sa 417 u 2013. na 179 u 2018. godini što znači da se tijekom šest godina 238 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ili 57,08 % prestalo baviti stočarskom proizvodnjom.**

Također, nastavlja se daljnje smanjenje isporučenog mlijeka sa 15.209.567 kg u 2013. na 12.062.282 kg u 2018. godini te smanjenje za petogodišnje razdoblje iznosi 3.147.285 kg ili 20,70 %.

U Brodsko-posavskoj županiji nalazi se ured Ministarstva poljoprivrede Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu u Slavonskom Brodu koji na području županije prikuplja i u SLKM dostavlja uzorke pojedinačnih životinja koje su u kontroli mliječnosti.

Tablica 10. Broj isporučitelja kravljeg mlijeka

Županija	Broj isporučitelja mlijeka						Udio u ukupnom (%)	Indeks 18./17.
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.		
BPŽ	417	376	319	242	203	179	2,89	88,17
RH	12.639	11.092	9.948	8.371	7.026	6.193	100	88,14

Tablica 11. Isporučene količine kravljeg mlijeka

Županija	Isporučene količine kravljeg mlijeka					
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)
BPŽ	15.209.567	14.821.676	14.435.340	13.115.002	12.912.615	12.062.282
RH	503.851.844	522.694.451	513.406.175	489.645.699	476.773.218	453.458.230

Uz stručne servise, od 2018. do 2020. godine poljoprivredna gospodarstva imaju osiguranu značajnu financijsku potporu kroz Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva u ukupnom iznosu od 195.000.000 kuna. Naime, kroz svaku od tri godine programskog razdoblja predviđen je iznos od 65.000.000 kuna po godini, od čega za uzgoj junica 45.000.000 kuna i 20.000.000 kuna za kupnju junica.

Drugačije rečeno, u sektoru govedarstva poljoprivrednim gospodarstvima je kao financijska pomoć u trogodišnjem programskom razdoblju raspoloživo 135.000.000 kuna za uzgoj i 60.000.000 kuna za kupnju junica.

U 2018. godini donesen je i Program potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele za razdoblje od 2018. do 2020. godine, u okviru kojeg se dodjeljuje potpora za sufinanciranje ženskih grla mesnih pasmina i/ili križanaca s mesnim pasminama koja su rođena i uzgojena u Republici Hrvatskoj.

Ukupan iznos sredstava za provedbu programa kroz tri godine iznosi 9.000.000 kn, odnosno 3.000.000 po programskoj godini, s maksimalnim jediničnim iznosom potpore od 2.500 kn.

3.1.1. Izvorne pasmine goveda

Buša, istarsko govedo i slavonsko-srijemski podolac hrvatske su izvorne pasmine goveda te predstavljaju bogato genetsko nasljeđe. Zaštita ovih ugroženih pasmina određena je „Nacionalnim programom očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj“, a zbog primijenjenih mjera agrarne politike i organizirane provedbe uzgojnih programa postupno raste njihova populacija. Služba za razvoj govedarstva u suradnji sa uzgojnim udruženjima (Udruga uzgajivača buše, Savez uzgajivača istarskog goveda, Udruga uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca) koordinira provedba uzgojnih programa, pri čemu je plansko vođenje uzgoja na temelju vjerodostojne matične evidencije jedna je od najvažnijih uzgojnih aktivnosti.

Slavonsko-srijemski podolac

Nekada se ova pasmina goveda uzgajala uglavnom zbog korisnog rada i proizvodnje, te cijenenog goveđeg mesa. Proizvodnja mlijeka je skromna (do 1000 litara u laktaciji). Slavonsko – srijemski podolac vrlo je skromnih hranidbenih prohtjeva, te se veći dio godine drži na paši. Zbog male populacije slavonsko – srijemski podolac je definiran kao kritično ugrožena pasmina, na čijoj zaštiti i očuvanje od 2008. godine djeluje Udruga uzgajivača slavonsko – srijemskog podolca.

Prema broječanim pokazateljima u 2018. godini na području Republike Hrvatske registrirano je 38 stada sa 227 krava i 13 bikova, a na području Brodsko-posavske županije 14 stada sa 84 krave i 2 bika.

3.2. Svinjogojstvo

Podaci u tablici 12. se temelje na mjesečnim / godišnjim dojavama sa velikih farmi te sa obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava / OPG-a / kod kojih se provodi uzgojno selekcijski rad. Podaci se prikazuju po svakom pojedinom područnom uredu Ministarstva poljoprivrede Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu te po farmama za svaku pojedinu županiju i to kroz pasminsku strukturu uzgojno valjanih muških i ženskih grla.

U 2018. godini na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 6.298 gospodarstava sa 145.867 svinja svih kategorija što je smanjenje za 68 OPG-a, ali u konačnicu povećanje za 4.019 svinja u odnosu na 2017. godinu.

Nadalje, zabilježeno je i povećanje krmača pod kontrolom proizvodnosti u 2018. godinu s ukupnim brojem od 199 uzgojno valjanje krmače što je povećanje za 46 krmače u odnosu na 2017. godinu.

Tablica 12. Ukupan broj gospodarstava, svinja svih kategorija i broj krmača

GODINA	BROJ GOSPODARSTAVA	BROJ SVINJA SVIH KATEGORIJA	BROJ KRMAČA POD KONTR. POIZVODNOSTI
2015.	6.341	144.343	120
2016.	6.344	147.901	131
2017.	6.366	141.848	153
2018.	6.298	145.867	199

Za stvaranje pozitivne poslovne klime svim stočarima, tijekom 2018. godine smanjen je PDV na stočnu hranu i repromaterijal, gnojivo, a od 2019. godine i na žive životinje te svježe i rashlađeno meso. Novim Zakonom o poljoprivrednom zemljištu prednost za zakup državnih hektara dana je upravo stočarima. Stočarstvo i peradarstvo prioritetni su sektori i u Programu ruralnog razvoja RH. Potiču se i uzgojna udruženja u stočarstvu, sufinancira se nabava opreme, označavanje životinja te genomsko testiranje. U 2018. godini usvojen je Zakon o uzgoju domaćih životinja, koji je u primjeni od 1. siječnja 2019. godine, a i kojim se želi unaprijediti uzgoj domaćih životinja i stočarsku proizvodnju u Hrvatskoj.

U sektoru svinjogojstva sufinanciraju se dvije proizvođačke organizacije od kojih PO „Slavonski svinjogojac“ obuhvća Brodsko-posavsku, Vukovarsku-srijemsku i Osječko-baranjsku županiju čiji rad se podupire s pola milijuna eura po organizaciji.

Proizvođačka organizacija tijekom 2018. godine okupljala je 33 svinjogojca sa spomenutog područja koji raspolažu s oko 300 hektara poljoprivrednog zemljište i 20.000 grla svinja te prometom od oko 20 milijuna kuna.

U Program ruralnog razvoja uvrštena je mjera Dobrobit životinja koja svinjogojcima omogućava dodatne potpore ako primjenjuju nadstandarde u proizvodnji. Navedene potpore iznose 28,50 eura po uvjetnom grlu svinja u tovu te 177,75 eura po uvjetnom grlu krmače i nazimice uz 65,13 eura godišnje po gospodarstvu za izradu plana hranidbe. Raspoloživa sredstva za ovu mjeru iznose 150 milijuna kuna.

Afrička svinjska kuga

Najveća potencijalna prijetnja za zdravlje svinja je afrička svinjska kuga (ASK), koja prijeti ovom sektoru i zbog koje se poduzimaju odlučne mjere s ciljem da se maksimalno zaštiti domaća svinjogojaska proizvodnja.

Sukladno Nacionalnom kriznom planu za ASK, 2018. godine poduzete su preventivne mjere kako bi RH zadržala status države slobodne od ASK, odnosno otkrivanje virusa u ranoj fazi kada je moguće pravovremenim aktivnostima zadržati infekciju u ograničenom području.

Iz tih razloga donesena je Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i ranog otkrivanja unosa virusa afričke svinjske kuge na području Hrvatske, kako bi cijeli sektor svinjogojstva u Hrvatskoj (proizvodnja, prerada, prodaja svježeg svinjskog mesa) sačuvali od pojave ove zarazne bolesti.

3.2.1. Izvorne pasmine svinja

Na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 106 jedinki uzgojno valjanih krmača crne slavonske svinje u 2018. godini što je povećanje za 15 krmača u odnosu na 2017. godinu. Na području Republike Hrvatske ukupno je 2.262 krmača crne slavonske svinje crne slavonske svinje bilo obuhvaćeno uzgojno selekcijskim radom u 2018. godini, što je povećanje za 515 krmača u odnosu na prethodnu godinu.

Od izvornih pasmina još se provodio rad na 21 uzgojno valjanjoj mangulici na području Brodsko-posavske županije, dok je u Republici Hrvatskoj uzgojno selekcijskim radom u 2018. godini bilo obuhvaćeno 198 mongulica.

3.3. Ovčarstvo

Tijekom 2018. godine započela je provedba mjere državne potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza koja je dodijeljena za sufinanciranje uzgoja uzgojno valjanih grla ovaca i koza, te matičnih jata kokoši pasmine hrvatica i pasmine pura zagorski puran.

Naime, temeljem „Programa potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine“ donesenog Odlukom Vlade Republike Hrvatske, osigurano je za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza za trogodišnje razdoblje ukupno 13,5 milijuna kuna, a za uzgoj izvornih pasmina peradi 1,5 milijuna kuna.

Prema podacima koji se nalaze u jedinstvenom registru ovaca i koza, u Republici Hrvatskoj u 2018. godini uzgajalo se oko 580.000 rasplodnih ovaca, od čega se uzgojno selekcijski rad provodio u populaciji od 41.387 uzgojno valjanih ovaca kod 396 uzgajivača.

U tablici broj 13. prikazan je broj posjednika i ovaca upisanih u JROK, te broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih ovaca i broj uzgojno valjanih ovaca na kojima se provodio uzgojno selekcijski rad.

Iz prikazane tablice u 2018. godini vidljivo je povećanje brojnog stanja za 137 uzgajivača ovaca, 6.399 više rasplodnih ovaca i 114 više uzgojno valjanih ovaca u odnosu na prethodnu godinu.

Od 18.304 rasplodnih ovaca na području Brodsko-posavske županije, uzgojno selekcijske rad u 2018. godini provodio se na 311 grla kod 5 uzgajivača.

Tablica 13. Broj posjednika/uzgajivača i ovaca

Godina	Broj posjednika	Broj raspl. ovaca	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih	Broj uzgojno valjanih
2015.	510	8.914	5	228
2016.	505	10.085	5	214
2017.	512	11.905	3	197
2018.	649	18.304	5	311

Tijekom 2018. godine u Brodsko-posavskoj županiji isporukom kozjeg mlijeka bavilo se 11 isporučitelja s ukupno 20.541 kg isporučenog mlijeka.

3.3.1. Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca

Cigaja je hrvatska izvorna pasmina koja se uzgaja ponajviše na području Slavonije i Baranje, u kvalitetnijim hranidbenim uvjetima pa je cigaja naša tjelesno najrazvijenija pasmina ovaca. Veličina populacije u RH je 1.325 grla, dok je na području Brodsko-posavske županije 283 grla, a uzgaja se isključivo radi proizvodnje mesa.

3.4. Kozarstvo

U Republici Hrvatskoj uzgaja se oko 68.000 rasplodnih koza, a temeljem evidencije uzgojno selekcijski rad se provodi na 7.395 grla kod 106 uzgajivača.

Brojno stanje uzgojno valjanih koza i uzgajivača u porastu je u odnosu na 2017. godinu. Najveći broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih koza, kao i grla nalazi se u Međimurskoj županiji (2.995 grla ili 40,5%).

Najmanji broj uzgojno valjanih koza nalazi se u Virovitičko-podravskoj županiji. Iako je tijekom posljednjih desetak godina vidljiv trend opadanja, unazad pet godina vidljiva je stabilnost broja uzgajivača i uzgojno valjanih koza.

U Brodsko-posavskoj županiji u 2018. godini uzgajalo se 868 rasplodnih koza kod 140 posjednika, dok nema niti jedno stado u kojem se provodi uzgojno selekcijski rad kako je prikazano u tablici 14.

Tablica 14. Broj posjednika/uzgajivača i koza u županiji

Godina	Broj posjednika	Broj koza	Broj uzgojno valjanih koza	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih koza
2015.	144	706	0	0
2016.	138	748	0	0
2017.	140	806	0	0
2018.	140	868	0	0

Tijekom 2018. godine u Brodsko-posavskoj županiji isporukom kozjeg mlijeka bavilo se 10 isporučitelja s ukupno 41.047 kg isporučenog mlijeka.

3.5. Peradarstvo

Izvorne pasmine peradi

Uzgojno selekcijski rad kod kokoši hrvaticice u Republici Hrvatskoj provodio se na 4.878 kljunova kod 192 uzgajivača. U odnosu na 2017. godinu zabilježen je pad uzgojno valjane populacije. Najveći broj uzgajivača kokoši hrvaticice, a isto tako i najveći broj umatičenih kljunova nalazi se na području Varaždinske županije, a najmanji broj jata registriran je u Virovitičko-podravskoj županiji.

U 2018. godini u Brodsko-posavskoj županiji smanjio se broj uzgajivača kao i broj umatičenih uzgojno valjanih kljunova prikazanih u tablici 15.

Tablica 15. Broj uzgajivača i umatičenih kljunova kokoši hrvaticice

Godina	Broj uzgajivača	Broj kljunova
2015.	14	345
2016.	11	250
2017.	8	213
2018.	7	191

3.6. Konjogojstvo u Republici Hrvatskoj

Od utemeljenja Središnjeg registra kopitara, sustavnog obilježavanja životinja i registracije u Jedinствeni registar domaćih životinja broj upisanih kopitara bilježi kontinuirani rast na godišnjoj razini od 1,5 do 5,5%, uz jedini izuzetak u 2014. godini kada je utvrđen pad broja konja od 1,5%. Navedeni trend nastavljen je i u 2018. godini, na čijem je kraju u Središnjem registru kopitara registrirano 27.360 kopitara, što je za 878 kopitara (3,3%) više u odnosu na 2017. godinu.

Navedeni broj uključuje 23.649 konja (porast od 1,9% u odnosu na 2017. godinu), 3.683 magarca (porast od 13,3%), 22 mule (porast od 22,2%), 3 mazge (do sada nisu bile registrirane) i 3 zebre (bez promjena). Udio registriranih vrsta životinja unutar porodice Equidae je slijedeći: konji (86,4%), magarci (13,5%), mule (0,08%), mazge (0,01%) i zebre (0,01%).

Navedeni broj kopitara nalazi se u vlasništvu 6.608 vlasnika (5.830 vlasnika konja, 990 vlasnika magaraca i 15 vlasnika ostalih kopitara), što je ujedno i povećanje od 3,2% u odnosu na 2017. godinu.

Obzirom na tradiciju uzgoja hladnokrvnih konja, najzastupljenije pasmine u Republici Hrvatskoj čine hladnokrvni konji (58%), iako je vidljivo da se u posljednjih nekoliko godina skupina hladnokrvnih konja zadržava na ustaljenoj razini od oko 13.000 životinja. Skupina toplokrvnih konja, bilježi lagani rast tijekom posljednjih 10 godina.

Navedeno je rezultat sve intenzivnije popularizacije konjogojstva i konja kao rekreativnih i sportskih životinja, koji utječu na poboljšanje kvalitete života vlasnika i korisnika. Sve je veći broj organiziranih aktivnosti s konjima, sportskih natjecanja, rekreativno-turističkih aktivnosti, ali i kulturno-folklornih manifestacija u kojima konji imaju značajnu ulogu.

Velika važnost u razvoju konjogojstva zasigurno pripada i uzgojnim organizacijama, koje su nositelji uzgoja određenih pasmina i koje okupljaju uzgajivače istih interesa. Ministarstvo poljoprivrede i dalje intenzivno podupire sektor konjogojstva. Najopsežnija novčana potpora usmjerena je prema držateljima izvornih i zaštićenih pasmina konja i magaraca u iznosu od 200 eura po grlu. Nadalje, s ovlaštenim uzgojnim udruženjima u konjogojstvu potpisani su ugovori o sufinanciranju za 2018. godinu u ukupnoj vrijednosti od 225.582,50 kn.

Počevši od 2018. godine, sektor konjogojstva uvršten je u sustav dodjele kvote za potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom, tzv. „plavi dizel“ za konje i magarce upisane u Jedinствeni registar domaćih životinja. Pravo na korištenje imaju korisnici u kvoti od 90 litara po grlu za konje i 20 litara po grlu za magarce. Toplokrvni konji i konjički sport podupiru se Nacionalnim programom za toplokrvne konje i uzgojne tipove za razdoblje 2015. – 2020., a u 2018. godini predviđeno je financiranje u iznosu od 901.910,00 kn.

Isto tako, u 2018. godini sufinancirani su i troškovi za izvorne i zaštićene pasmine koji proizlaze iz Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti (NN 10/18). Prema podacima Ministarstva poljoprivrede Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu u Brodsko-posavskoj županiji u 2018. godini registrirana su 1.715 aktivna grla kopitara, od kojih je 1.617 konja svih kategorija i 98 magaraca, a koja se nalaze u vlasništvu 369 posjednika konja i 12 posjednika magaraca.

U 2018. godini došlo je do povećanja kopitara, odnosno konja svih kategorija za 45 grla ili 2,69%, dok je broj magaraca ostao isti u odnosu na 2017. godinu.

3.6.1. Izvorne i zaštićene pasmine konja u Brodsko-posavskoj županije

Izvorne i zaštićene pasmine kopitara obzirom na svoju veličinu populacije te na temelju ostalih propisanih parametara na temelju kojih se određuje status ugroženosti populacije životinja, upisane su na Popis izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinje te njihov potrebit broj (NN 127/98, 70/09, 73/03).

Na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini bila su registrirana 1.591 aktivna grla kopitara u vlasništvu 371 vlasnika što je za 79 grla manje u odnosu na 2017. godinu.

Najbrojnije pasmine konja na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini bile su izvorne i zaštićene pasmine: hrvatski hladnokrvnjak sa 667 grla (39 grla više u odnosu na 2017. ili 6,21%), lipicanac sa 534 grla (18 grla manje u odnosu na 2017. ili 13,46%) i hrvatski posavac sa 112 grla (27 grla manje u odnosu na 2017. ili 19,43%).

3.7. Pčelarstvo

Provedba uzgojnog programa iz pčelarstva u 2018. godini na području Brodsko-posavske županije provodila se kod 308 registrirana uzgajivača matica na 15.042 pčelinjih zajednica ili 765 više (5,29 %) pčelinjih zajednica u odnosu na 2017. godinu.

U tablici broj 16. prikazan je broj pčelara i pčelinjih zajednica na području Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske u 2017. i 2018. godini.

Tablica 16. Broj pčelara i pčelinjih zajednica

Županija	Broj pčelara		Broj pčelinjih zajednica		Indeks pčelinje zajednice 18./17.
	2017.	2018.	2017.	2018.	
Brodsko-posavska	309	308	14.286	15.042	105,29
Republika Hrvatska	7.893	8.142	464.041	418.651	90,21

4. Isplaćene potpore za Brodsko-posavsku županiju u periodu od 01.01.2018.-21.12.2018.

U tablici broj 17. daje se pregled ukupno isplaćenih potpora za Brodsko-posavsku županiju u periodu od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine.

Putem jedinstvenog zahtjeva za izravna plaćanja u 2018. godini ukupno je 11.057 korisnika, odnosno obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s područja Brodsko-posavske županije ostvarilo 263.703.990,27 kn.

Tablica 17. Pregled ukupno isplaćenih potpora za BPŽ u periodu od 01.0.12018.-31.12.2018.

Red. broj	Naziv mjere	Broj korisnika	Ukupno isplaćena potpora (kn)
1.	IZRAVNA PLAĆANJA – EFJP	5.701	154.227.035,94
2.	MJERE TRŽNIŠNE POTPORE – EFJP	135	2.135.356,04
3.	PROGRAM RURALNOG RAZVOJA – EPFRR	4.362	96.291.256,89
4.	NACIONALNA PLAĆANJA	859	11.050.341,40
SVEUKUPNO		11.057	263.703.990,27

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

4.1. Pregled isplaćenih izravnih potpora iz EFJP

Pregled isplaćenih izravnih plaćanja iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi – Rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja (u daljnjem tekstu: EFJP) za 5.701 korisnika s područja Brodsko-posavske županije u ukupnom iznosu od 154.227.035,94 kn daje se u tablici broj 18.

Tablica 18. Pregled isplaćenih izravnih plaćanja za BPŽ u periodu od 01.0.12018.-31.12.2018.

Red. broj	Naziv mjere	Ukupno isplaćena potpora (kn)
1.	Preraspodjela plaćanja	15.170.284,33
2.	Program osnovnih plaćanja	66.667.475,62
3.	Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš	48.163.194,13
4.	Plaćanje za mlade poljoprivrednike	3.140.123,52
5.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora	19.616,93
6.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 1	5.378.056,87
7.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 2	1.857.863,47
8.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 3	1.940.574,12
9.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 4	403.609,99
10.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 5	585.276,04
11.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 6	1.241.317,40
12.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 7	1.550.756,82
13.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora – mjera 8	6.060.522,36
14.	Program za male poljoprivrednike – Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš	141,89
15.	Program za male poljoprivrednike – program osnovnih plaćanja	922.878,63
16.	Program za male poljoprivrednike – preraspodijela plaćanja	419.757,99

17.	Program za male poljoprivrednike – Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš	673.149,07
18.	Program za male poljoprivrednike – plaćanje za mlade poljoprivrednike	7.944,80
19.	Program za male poljoprivrednike - Dobrovoljno proizvodno vezana potpora mjera 1	2.514,44
20.	Program za male poljoprivrednike - Dobrovoljno PVP mjera 2	1.738,67
21.	Program za male poljoprivrednike - Dobrovoljno PVP mjera 3	3.011,48
22.	Program za male poljoprivrednike - Dobrovoljno PVP mjera 4	2.248,96
23.	Program za male poljoprivrednike - Dobrovoljno PVP mjera 5	1.053,33
24.	Program za male poljoprivrednike - Dobrovoljno PVP mjera 6	1.554,43
25.	Program za male poljoprivrednike - Dobrovoljno PVP mjera 8	12.370,65
SVEUKUPNO		154.227.035,94

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

4.2. Pregled isplaćenih tržišnih potpora iz EFJP

Pregled isplaćenih tržišnih potpore iz EFJP za 135 korisnika s područja Brodsko-posavske županije u ukupnom iznosu od 2.135.356,04 kn daje se u tablici broj 19.

Tablica 19. Pregled isplaćenih tržišnih potpora za BPŽ u periodu od 01.0.12018.-31.12.2018.

Red. broj	Naziv mjere	Ukupno isplaćena potpora (kn)
1.	Izvanredne mjere potpore (voće i povrće)	502.734,08
2.	Posebna potpora za pčelarstvo	826.938,32
3.	Voće i povrće u školama	646.137,09
4.	Mlijeko za opskrbu škola	159.546,55
SVEUKUPNO		2.135.356,04

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

4.3. Pregled isplaćenih potpora iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.

Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020. vrijedan oko 2.4 milijarde EUR-a, dosada je doživio četiri izmjene.

Programom je definirano 18 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće.

Prihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. sufinancirana su većim dijelom sredstvima Europske unije putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske.

U tablici 20. daje se pregled isplaćenih ulaganja u poljoprivredna gospodarstva i okoliš za provedu ruralne mjere – EPFRR za 4.362 korisnika s područja Brodsko-posavske županije u periodu u ukupnom iznosu od 96.291.256,89 kn.

Tablica 20. Pregled isplaćenih potpora mjere PRR-a za BPŽ u periodu od 01.0.12018.-31.12.2018.

Red. broj	Naziv mjere	Ukupno isplaćena potpora (kn)
1.	M04 Ulaganja u fizičku imovinu	23.905.886,65
2.	M05 Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofama i događajima te uvođenje preventivnih aktivnosti	68.244,10
3.	M06 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	6.339.021,74
4.	M07 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima – planovi za razvoj općina i sela u ruralnim područjima – Natura 2000.	12.213.962,52
5.	M08 Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma	3.554.196,00
6.	M09 Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija	744.000,00
7.	M10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene – Očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja	1.220.406,09
8.	M11 Ekološki uzgoj	15.600.837,42
9.	M13 Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima – Očuvanje poljoprivrede na područjima s prirodnim ograničenjima u poljoprivredi	28.328.514,23
10.	M18 Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	5.136,19
11.	M19 Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER (CLLD-lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)	1.042.341,10
SVEUKUPNO		96.291.256,89

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

4.4. Pregled isplaćenih nacionalnih potpora

Iz omotnice Nacionalnih potpora za 859 korisnika s područja Brodsko-posavske županije ukupno je isplaćena potpora u iznosu od 11.050.341,40 kn, kako je prikazano u tablici 21.

Tablica 21. Pregled isplaćenih nacionalnih potpora za BPŽ u periodu od 01.0.12018.-31.12.2018.

Red. broj	Naziv mjere	Ukupno isplaćena potpora (kn)
1.	Promotivne manifestacije 2017.	65.000
2.	Mliječne krave 2016.	19.849,98
3.	Mliječne krave 2017.	2.077.495,05
4.	Izravna plaćanja – naknadni	329.633,82
5.	Duhan po kg 2017.	21.587,07
6.	Rasplodne krmače 2017.	1.363.298,80
7.	Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja 2017.	34.708,72
8.	Eko sustav ribnjaka 2018.	5.093.274,24
9.	Poboljšanje učinkovitosti provedbe uzgajnog programa 2017.	14.641,97

10.	Cijepljenje zbog bolesti kvrgave kože	750,00
11.	Cijepljenje zbog bolesti kvrgave kože 2017.	858,23
12.	Potp.za kupov. steonih junica komb. i mliječ.pasmina goveda 2018.	1.104.000,00
13.	Gubitak prihoda u uzgoju raspl. junica komb.imlij.pasmina goveda 2018.	711.631,10
14.	Školski medni dan	34.992,00
15.	Nacionalni program potpore ovčarstvu i kozarstvu (de minimis) 2018.	26.909,10
16.	Nacionalni program potpore za uzgoj izvornih pasmina peradi 2018.	7.640,00
SVEUKUPNO		11.050.341,40

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

4.5. Isplata svih mjera poljoprivredne politike po županijama u 2018. godini

U tablici 22. prikazane su ukupna isplata svih mjera poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine.

Tablica 22. Ukupna isplata potpora svih mjera poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine

Županija	Ukupno isplaćene potpore (kn)	Udio u ukupnim potporama %
1. Bjelovarsko-bilogorska	435.669.089,99	7,81
2. Brodsko-posavska	263.703.990,27	4,73
3. Dubrovačko-neretvanska	59.914.428,13	1,07
4. Grad Zagreb	370.083.6263,10	6,63
5. Istarska	165.778.759,33	2,97
6. Karlovačka	181.705.260,52	3,26
7. Koprivničko-križevačka	363.483.771,65	6,51
8. Krapinsko-zagorska	124.247.112,89	2,23
9. Ličko-senjska	256.125.391,96	4,59
10. Međimurska	135.511.015,12	2,43
11. Osječko-baranjska	912.684.093,66	16,36
12. Požeško-slavonska	192.697.726,98	3,45
13. Primorsko-goranska	127.690.182,48	2,29
14. Sisačko-moslavačka	271.842.689,33	4,87
15. Splitsko-dalmatinska	160.152.013,24	2,87
16. Šibensko-kninska	80.941.111,75	1,45
17. Varaždinska	134.721.944,28	2,41
18. Virovitičko-podravska	392.143.956,85	7,03
19. Vukovarsko-srijemska	431.742.924,14	7,74
20. Zadarska	259.532.024,52	4,65
21. Zagrebačka	259.242.419,08	4,65
SVEUKUPNO	5.579.613.532,27	100

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Prema pokazateljima za ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u Republici Hrvatskoj po županijama, a uzimajući u obzir poljoprivredne površine, najmanje isplaćene potpore su u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u iznosu od 59.914.428,13 kuna ili 1,07 % ukupnih potpora, a najviše u Osječko-baranjskoj županiji, 912.684.093,66 kuna ili 16,36 % ukupnih potpora u 2018. godini.

Ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u Brodsko-posavskoj županiji iznosile su 263.703.990,27 kuna ili 4,73 % od ukupnih potpora.

5. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda

Vrijednost izvedenih radova na obnavljanju i održavanju kanala na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini ukupno su iznosili **6.455.211,52 kn** što je povećanje za 28,42 % ili 1.428.764,88 kn u odnosu na 2017. godinu.

Raspored sredstava utrošen za poslove je slijedeći za slivno područje:

- VGI «Brodsko posavina» Slavonski Brod **4.185.726,38 kn**
- VGI «Šumetlica-Crnac» Nova Gradiška **2.269.485,14 kn**

Na oba slivna područja **pokošeno je i održavano ukupno 1.638,868 km kanala ili 41,67%**, dok je za obnovu i uređenje preostalo 2.293,792 km kanala ili 58,33 % od sveukupno 3.932,66 km kanala.

**6. REKAPITULACIJA REALIZIRANIH IZRAVNIH PLAĆANJA I POTPORA
U POLJOPRIVREDI BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2016. - 2018.**

Tablica 23. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi BPŽ 2016.-2018.

Re br.	NAMJENA	ISPLAĆENA POTPORA (kn)			INDEKS POTPORA 18./17.	UDIO U UKUPNIM POTPORAMA U 2018. (%)
		2016.	2017.	2018.		
DRŽAVNA POTPORA POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU						
1. *	Osnovno plaćanje	63.322.878,56	61.361.507,58	66.667.475,62	108,65	24,06
2.	Preraspodijeljeno plaćanje	14.805.660,06	15.736.261,57	15.170.284,33	96,40	5,48
3.	Mjere tržišne potpore - EFJP	-	2.415.591,43	2.135.356,14	88,40	0,77
4. *	Plaćanje za poljoprivredne prakse za klimu i okoliš	43.927.095,84	47.462.099,61	48.163.194,13	101,48	17,38
5.	M13 Plaćanja s područjima s prirodnim ograničenjima	28.663.956,29	28.964.871,22	28.328.514,23	97,80	10,23
6. *	Plaćanja za mlade poljoprivrednike	3.174.695,65	2.391.175,85	3.140.123,52	131,32	1,13
7.	Program za male poljoprivrednike i dobrovoljno proizvodno vezana plaćanja	0,00	2.146.001,77	2.048.364,34	95,45	0,74
8.	Proizv. vez. plać. za šećernu repu	1.256.678,60	1.248.705,06	0,00	0,00	0,00
9.	Duhan	41.783,94	41.783,94	21.587,07	51,66	0,01
10.	Proizv. vez. pl. za krave dojilje i krave u proizvod. mlijeka	6.559.776,18	6.446.598,11	0,00	0,00	0,00
11. *	Mliječne krave	1.518.303,84	1.655.090,61	2.097.345,03	126,72	0,76
12.	Nacion. Prog. potp. u sustavu krava-tele	0,00	0,00	144.071,32	0,00	0,05
13.	Bolest kvrgave kože	0,00	991.896,15	1.608,23	0,00	0,00
14.	Potp. za kup. st.junica i ml.pas.gov. i gub. Prih.	1.895.281,15	1.906.607,59	1.830.273,07	96,00	0,66
15.	Proizv. vezana plaćanja za ovce i koze	393.242,72	409.010,86	0,00	0,00	0,00
16.	Nac. Prog. ovčarstvo i kozarstvo (de minimis)	0,00	0,00	26.909,10	0,00	0,01
17.	Proizv. vezana plaćanja za povrće	504.483,84	357.628,24	0,00	0,00	0,00
18.	Proizv. vez. plać. za proteinske usjeve	5.451.641,21	6.118.584,50	0,00	0,00	0,00
19.	Proizvodno vezana plaćanja za voće	1.129.776,30	776.903,43	0,00	0,00	0,00
20. *	Rasplodne krmače	1.357.033,20	1.355.697,60	1.363.298,80	100,56	0,49
21. *	M11 Ekološki uzgoj	5.179.132,10	14.647.328,32	15.600.837,42	106,51	5,63
22.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora	-	27.682,77	19.616,93	70,86	0,01
23. *	M10 Polj. okoliš, oč. izvorn. i zašt. pasmina	1.065.214,21	1.087.483,54	1.228.046,09	112,93	0,44
24.	Očuvavanje izv. i zašt. vrsta kult. polj. bilja	15.199,09	36.357,66	34.708,72	95,46	0,01
25.	Očuv. trav., ekst. voć, kosac i gpp	40.037,76	39.341,88	0,00	0,00	0,00
26.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora M1	0,00	0,00	5.378.056,87	0,00	1,94
27.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora M2	0,00	0,00	1.857.863,47	0,00	0,67
28.	Dobrovoljno proizvodno vezana potpora M3	0,00	0,00	1.940.574,12	0,00	0,70
29. *	Eko sustav ribnjaka	0,00	104.900,71	5.093.274,24	4.855,32	1,84
30.	Izravna plaćanja naknadni	0,00	28.087,58	329.633,82	1.173,59	0,12
31. *	M04 Ulaganja u fizičku imovinu i DPVP	6.288.925,36	17.936.941,57	24.309.496,64	135,53	8,77
32.	M05 Obnavljanje polj. narušenog EN i DPVP	2.262.106,25	0,00	653.520,14	0,00	0,24
33.	M06 Razvoj polj. gosp. i poslovanja i DPVP	6.220.282,21	0,00	7.580.339,14	0,00	2,74
34.	M07 Tem. usl. i obnova sela u rur.podr. i DPVP	0,00	0,00	13.764.719,34	0,00	4,97
35.	M08 Ulag. u razvoj šumskih područja i DPVP	0,00	0,00	9.614.718,36	0,00	3,47
36.	M09 Uspostavljanje skupina proizvođača i org.	0,00	0,00	744.000,00	0,00	0,27
37. *	M17 Upravljanje rizikom	0,00	1.155.301,51	3.268.710,85	282,93	1,18
38.	M18 Financiranje dodatnih izravnih plaćanja	-	9.803.873,52	5.136,19	0,05	0,00
39. *	M19 Potp. za lokalni razvoj u sklopu LEADER	0,00	928.205,65	1.042.341,10	112,30	0,38
40.	Org. manifestacija i školski medni dan	-	203.851,28	99.992,00	49,05	0,04
Ukupno izravna plaćanja, potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja		180.301.870,54	227.785.370,11	263.703.990,27	115,77	95,19
41.	Održavanje kanala	10.644.696,09	5.026.446,64	6.455.211,52	128,42	2,33
42.	Navodnjavanje	1.377.400,00	270.000,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO:		192.323.966,63	233.081.816,75	270.159.201,79	115,91	97,52
PRORAČUNSKA SREDSTVA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE						
40.	Programi, ulaganja, subvencije	3.124.176,44	2.358.490,21	6.884.204,44	291,89	2,48
SVEUKUPNO:		195.448.143,07	235.440.306,96	277.043.406,23	117,67	100,00

Iz podataka prikazanih u tablici 23. vidljivo je slijedeće:

1. Sveukupno ostvarene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2018. godini iz državnog, europskog i županijskog proračna iznose **277.043.406,23 kn i veća su za 41.603.099,27 kn, odnosno 17,67 % u usporedbi sa 2017. godinom.**
2. Ukupno ostvarena izravna plaćanja iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi, mjere tržišne potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja iznose 263.703.990,27 kn i veća su za 35.918.620,16 kn ili 15,77 % u odnosu na 2017. godinu.
3. Od ukupno isplaćenih izravnih plaćanja, potpora, ruralanih mjera i nacionalnih plaćanja za Brodsko-posavsku županiju u 2018. najveći udio odnosi se na izravna plaćanja iz Europskoga fonda za jamstva u poljoprivredi (tablica 17.) koja iznose 154.227.035,94 kn ili 58,48%, zatim ruralne mjere iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u iznosu od 96.291.256,89 kn ili 36,52 % dok je 11.050.341,40 kn ili 4,19 % iz nacionalnih plaćanja, a 2.135.356,04 kn ili 0,81 % odnosi se na mjere tržišne potpore.

Preostala sredstva uložena na području Brodsko-posavske županije odnose se na čišćenje kanala u iznosu od 6.445.211,52 kn ili 2,33 % te županijska proračunska sredstva u iznosu od 6.884.204,44 kn ili 2,48% od sveukupno isplaćenih sredstava.

Najveće povećanje uloženi sredstava odnosi se na plaćanje za eko sustav ribnjaka u iznosu od 5.093.274,24 kn što je gotovo pet tisuća puta više ili 1,84% od ukupno isplaćenih potpora u odnosu na prethodnu godinu, a odnose se na sufinanciranje dijela troškova zbog otežanih uvjeta i povećanih troškova poslovanja u ribarstvu (plavi diesel), tržišna kompenzacija i model poticanja proizvodnje u ribarstvu.

Značajnija povećanja se bilježe kod slijedećih mjera i plaćanja:

- Mjera 17 Upravljanje rizicima kod osiguranja usjeva, životinja i biljaka u iznosu od 3.268.710,85 kn ili 182,93 %, zatim
- Mjera 04 Ulaganja u fizičku imovinu i dobrovoljano proizvodno vezana potpora u iznosu od 24.309.496,64 kn ili 35,53%,
- Plaćanja za mlade poljoprivrednike u iznosu od 3.140.123,52 kn ili 31,32% te za
- Mliječne krave u iznosu od 2.097.345,03 kn ili 26,72% više isplaćenih sredstava u odnosu na prethodnu godinu.

Budući je u svim programima ruralnog razvitka Europske Unije dan naglasak na okoliš i očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina, u 2018. godini Mjera 10 također bilježi povećanje ulaganja u iznosu od 1.228.046,09 kn ili 12,93% više nego prethodne godine.

Povećanja su još realizirana u:

- Mjeri 19 potpora za lokalni razvoj (LAG-ovi) u iznosu od 1.042.341,10 kn ili 12,30 %,
- Osnovnom plaćanju u iznosu od 66.667.475,62 kn ili 8,65%,
- Mjeri 11 ekološki uzgoj u iznosu od 15.600.837,42 kn ili 6,51%,
- Plaćanju za poljoprivredne prakse za klimu i okoliš u iznosu od 48.163.194,13 kn ili 1,48% te
- Uzgoju rasplodnih krmača u iznosu od 1.363.298,80 kn ili 0,56%, prema usporednim pokazateljima iz 2017. godine.

4. **Ostvareni pozitivan financijski rezultat za cjelokupnu poljoprivrednu proizvodnju na području Brodsko-posavske županije posljedica je i povećanja sredstava iz Izravnih plaćanja Eurposkog fonda za jamstva u poljoprivredi i korištenje sredstava iz mjera Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. godine te u konačnici sveukupno više isplaćenim sredstvima u 2018. godini za 41,6 milijuna kuna ili 17,67 % u odnosu na 2017. godinu.**

7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Iz svega navedenoga može se zaključiti da je 2018. godina za poljoprivredu Brodsko-posavske županije ostvaren pozitivan financijski rezultat koji potkrijepljuje u sažetku slijedećim podacima:

- **Treba naglasiti pozitivni financijski rezultat u poljoprivredi od 29,81 milijuna kuna, odnosno 12,61 % u ukupnom pozitivnom poslovanju gospodarstva Brodsko-posavske županije u 2018. godini te predstavlja povećanje u odnosu na 2017. godinu za 3,71%.**

U 2018. godini došlo je do povećanja pokrivenosti uvoza izvozom koji je iznosio 66,8 %, ili 2,4 % više u odnosu na 2017. godinu.

- Ukupna poljoprivredna proizvodnja prema podnesenim zahtjevima za državnom potporom u 2018. godini odvijala se na 64.187,19 ha, koja uključuje ekološku proizvodnju na 6.689,78 ha te predstavlja povećanje za 347,76 ha ili 0,54 % poljoprivrednih površina u sustavu potpora u odnosu na prethodnu godinu. Najveća zasijanost površina u 2018. godini tradicionalno je sa žitaricama na 33.697,83 ha, što je 1.285,15 ha ili 3,96 % više u odnosu na 2017. godinu.

Dohodovnjia proizvodnja uljarica proizvodila se na 12.100,77 ha, što je smanjenje za 301,52 ha ili 2,42% u odnosu na prethodnu godinu.

Površine pod ekološkim načinom uzgoja karakterizira trend stagnacije, odnosno blagog pada u 2018. godini koji se odvijao na 6.689,78 ha ili 240,22 ha manje u odnosu na 2017. godinu, a za koju je isplaćeno ukupno 15.600.837,42 kn što je 953.509,10 kn ili 6,51 % više u odnosu na prethodnu godinu. Prema podnesenim zahtjevima za potporu udio ekoloških površina u komercijalnim površinama iznosi 10,42 %.

- Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje kroz aktivnosti Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu tijekom 2018. godine odnose se na:
 - ukupan uzgoj 5.194 krava svih pasmina što je 116 krava više ili 2,23 % u odnosu na prethodnu godinu. Evidentan pad broja isporučitelja mlijeka nastavlja se i u 2018. godini kad ih je bilo 179, odnosno 24 manje nego 2017. godine. Također bilježi se i nadalje smanjena proizvodnja mlijeka koja je u 2018. iznosila 12.062.282 kg ili 850.333 kg manje mlijeka u odnosu na 2017. godinu,
 - uzgoj 145.867 svinja svih kategorija na obiteljskim gospodarstvima ili 4.019 svinja više u odnosu na 2017. godinu, *

- povećanje brojnog stanja za 137 uzgajivača ovaca, 6.399 više rasplodnih ovaca i 114 više uzgojno valjanih ovaca u odnosu na prethodnu godinu, *
- registrirana 1.591 aktivna grla kopitara u vlasništvu 371 vlasnika što je za 79 grla manje u odnosu na 2017. godinu.
- u upisnik poljoprivrednih gospodarstava upisano je 7.277 gospodarstava što je 59 OPG-a ili 0,81 % više obiteljskih gospodarstava na području Brodsko-posavske županije u odnosu na 2017. godinu. Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u 2018. godini iznosio je 167.676 poljoprivrednih gospodarstava što je povećanje za 3.218 ili 1,95 % u odnosu na prethodnu godinu,
- ukupno isplaćene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2018. godini sveukupno iznose **277.043.406,23 kn** i **veće su za 41.603.099,27 kn, odnosno 17,67% u usporedbi sa 2017. godinom,**
- stručne institucije trebaju i dalje educirati i servisirati obiteljska poljoprivredna gospodarstva za proizvodnju dohodovnijih kultura, iskoristivost sredstava iz Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. te programe potpore unaprjeđenju proizvodnog potencijala stočarske proizvodnje,
- na području 28 jedinica lokalne samouprave na području Brodsko posavske županije od ukupno 43.879,37 ha, raspolagalo se s 28.512,589 ha ili 64,97%, dok treba uskladiti i evidentirati preostalih **15.366,781 ha ili 35,03 %**,
- Brodsko-posavska županija izražava nezadovoljstvo dinamikom donošenja Programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem jer od 26 dostavljenih Programa jedinica lokalne samouprave, Ministarstvo poljoprivrede je dalo suglasnost na osam Programa slijedećim općinama: Sikirevci, Gornja Vrba, Klakar, Gundinci, Gornji Bogičevci, Garčin, Slavonski Šamac i Oprisavci.

Traži se od Ministarstva poljoprivrede ubrzavanje procesa davanja suglasnosti na Programe raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države kako bi jedinice lokalne samouprave na temelju istog mogle raspolagati državnim poljoprivrednim zemljištem.

S poštovanjem,

PROČELNIK

Burazović, mag.ing.agr.